

هشدار به مسافران تابستانی خزر

35 جسد خیس با چهره‌های پریشان و ترسیده، شکم‌های آماسیده و پوست‌های چروک‌خورده از ماندنی طولانی در آب که همگی در 10 روز گذشته، در سواحل خزر غرق شده‌اند و هنوز معلوم نیست...

فقط در 10 روز خرداد امسال 35 نفر از شناگران در سواحل شمالی کشور غرق شدند
هشدار به مسافران تابستانی خزر

35 جسد خیس با چهره‌های پریشان و ترسیده، شکم‌های آماسیده و پوست‌های چروک‌خورده از ماندنی طولانی در آب که همگی در 10 روز گذشته، در سواحل خزر غرق شده‌اند و هنوز معلوم نیست تا پایان تعطیلات تابستانی که فصل اوج سفر به شمال کشور به حساب می‌آید، چند خانواده دیگر سیاهیوش غرق‌شدگان‌شان در دریا می‌شوند؟

بر اساس آمار منتشر شده از سوی سازمان پزشکی قانونی، استان مازندران با 23 نفر غرق شده، بیشترین آمار غرق‌شدگی را در میان استان‌های ساحلی کشور داشته است که از میان آنها، 20 نفر مرد و سه نفر زن بوده‌اند. استان گیلان نیز در این مدت 11 مرگ ناشی از غرق‌شدگی داشته که 10 نفر مرد و یک نفر زن بوده‌اند. یک نفر نیز در استان گلستان غرق شده است.

آمارهای سازمان پزشکی قانونی خبرهای بد دیگری هم دارد، مثلاً می‌گوید در 10 سال گذشته، تلفات غرق‌شدگی در کشورمان هر سال 1007 تا 1015 نفر بوده که دست‌کم 10 هزار نفر در یک دهه اخیر در کشورمان غرق شده‌اند.

سواحل‌ی که دنبال قربانی می‌گردد

بیشترین آمار غرق‌شدگان در دریا مربوط به مناطقی است که جزو طرح سالم‌سازی دریا محسوب نشده است و در نتیجه نه ساحل از شیب مناسبی برخوردار بوده و نه غریق‌نجاتی در محل حضور داشته است که در بزنگاه حادثه تن به آب بزند و مانع حادثه شود، اما نمی‌شود همه تقصیرها را در این زمینه گردن مردم انداخت و آمار چندین هزار غرق شده در یک دهه اخیر را صرفاً به بی‌احتیاطی‌های مردم نسبت داد و کم‌کاری مسئولان را در این حوزه نادیده گرفت برای مثال آیا ممکن نیست حتی در مناطقی که طرح سالم‌سازی اجرایی نشده است و پرخطر به حساب می‌آید تابلوهایی اخطاردهنده نصب شود؟ پاسخ این پرسش در شرایط کنونی منفی است، چرا که هنوز حتی 700 کیلومتر سواحل مناطق شمالی کشور نیز به شکل کامل مطالعه نشده است و اطلاعات دقیقی از نقاط بسیار پرخطرشان در دست نیست.

قاتلی که شناگران را می‌دزد

یکی از دلایل اصلی غرق شدن شناگران در سواحل کشور جریان‌های شکافنده است. جریان‌های شکافنده به مجموعه جریان‌هایی بسیار قدرتمند گفته می‌شود که از ساحل به سمت مناطق عمیق دریا حرکت می‌کنند و می‌توانند شناگرانی را که مشغول شنا در مناطق کم‌عمق‌تر هستند با خود ببرند. این جریان‌ها همان جریان‌هایی هستند که شناگران بی‌آن که آنها را بشناسند در توصیف‌شان می‌گویند: #171;ناگهان در حین شنا حس کرده‌ایم زیر پایمان خالی شده است یا دریا ما را به سمت خود کشیده است.«; وحید چگینی، رئیس موسسه ملی اقیانوس‌شناسی درباره خطر این جریان‌ها به مردم هشدار می‌دهد: #171;شدت این جریان‌ها بقدری زیاد است که حتی شناگران حرفه‌ای هم حریف آنها نمی‌شوند و همراه آنها به مناطق عمیق دریا می‌روند.«;

او توضیح می‌دهد: #171;غیرحرفه‌ای‌ها معمولاً سعی می‌کنند با تندتر شنا کردن در برابر جریان مقاومت کنند که این باعث می‌شود انرژی‌شان تخلیه شود و تسلیم شوند، در حالی که بهترین راه مقابله این است که آرام‌تر شنا کنند و همراه جریان حرکت کنند و پس از آن که در منطقه عمیق‌تر آرام گرفت، با شنا به ساحل برگردند.«;

پنج سال زمان برای تهیه نقشه‌ای حیاتی

به گفته چگینی بررسی پراکندگی غرق‌شدگان در مناطق مختلف سواحل نشان می‌دهد، بیشتر آنها در مناطقی غرق شده‌اند که این جریان‌ها وجود داشته است و حتی کانالی عمیق به واسطه حرکت‌شان در بستر دریا ایجاد شده است و حالا موسسه ملی اقیانوس‌شناسی با پنج میلیارد تومان سرمایه قصد دارد این کانال‌ها را شناسایی کند و به این ترتیب مسیر حرکت جریان‌های شکافنده را در مناطق ساحلی بشناسد و در مناطقی که محل رفت و آمدشان است تابلوهایی خطر برای هشدار دادن به مردم نصب کند و دست آخر نقشه‌ای مخصوص تهیه کند که مجموعه این مناطق پرخطر را به مردم و مسئولان بشناساند.

نقشه‌ای که درباره آن می‌گوییم، نقشه #171؛ پهنه‌بندی جریان‌های شکافنده »؛ نام دارد که موسسه ملی اقیانوس‌شناسی پنج سال پیش طرح تهیه آن را به سازمان میراث فرهنگی و گردشگری پیشنهاد داد، اما تا همین حالا این سازمان برای تامین امنیت گردشگران هیچ نوع همکاری با این موسسه نکرده است و بودجه پنج میلیاردی که امسال توسط معاونت نظارت راهبردی ریاست جمهوری در اختیار موسسه ملی اقیانوس‌شناسی قرار گرفته است، نیز صرفاً مربوط به تهیه این نقشه نیست و قرار است برای مطالعات مربوط به مجموعه خطرات دریایی از جمله سونامی - که احتمال وقوعش در سواحل دریای عمان وجود دارد - نیز صرف شود.

لطفاً به دریای آرام هم اعتماد نکنید

دریا علاوه بر جریان‌های شکافنده‌اش خطرات دیگری نیز دارد، برای نمونه چگینی توضیح می‌دهد که حتی به دریای آرام هم نباید اعتماد کرد، چون انواعی از امواج وجود دارد که بسیار قدرتمند است، از مناطق دور دست می‌آید و در شرایطی که دریا آرام است، بدون هیچ نشانه‌ای به ساحل نزدیک می‌شود و شناگران را با خود می‌برد. به گفته رئیس مرکز اقیانوس‌شناسی در کشورهای دیگر مردم پیش از رفتن به دریا اطلاعات مربوط به این نوع امواج را از سایت‌های اینترنتی می‌گیرند و در صورتی که مطمئن شوند این امواج به ساحل نمی‌آید برای شنا به دریا می‌روند. این در حالی است که در کشور ما با وجود این که اطلاعات مربوط به این امواج در سایت موسسه ملی اقیانوس‌شناسی وجود دارد، کسی آنها را بررسی نمی‌کند.

خزر زیبا آلوده است

خطر دیگری که شناگران دریا را تهدید می‌کند آلودگی شدید آب دریاست که ممکن است عوارض مختلفی در شناگران ایجاد کند به طوری که روز گذشته رضا کرباسی معاون دریایی سازمان محیط زیست به مردم هشدار داد: متأسفانه کشورهای حاشیه دریای خزر به دلیل استقلالی که یافته‌اند برای افزایش منابع خود دست به اکتشافات نفتی زده‌اند که امکان آسیب‌دیدگی سواحل ایران نیز وجود دارد. آلوده شدن سواحل ایران که کرباسی از آن به عنوان یک احتمال نام می‌برد، امروز دیگر برای برخی ایرانی‌ها یک حقیقت غیرقابل کتمان است، چون بسیاری از آنها پس از شنا در آب دریا و بخصوص خزر، دچار بیماری‌های پوستی شده‌اند.

راهی دیگر باید...

تهیه نقشه از مناطق پرخطر اقیانوسی آن طور که رئیس موسسه ملی اقیانوس‌شناسی می‌گوید دست‌کم یک سال و نیم دیگر طول می‌کشد و با این حساب مسئولان باید تا نهای شدن این نقشه به فکر چاره‌ای دیگر برای کاهش شمار غرق‌شدگان در دریا باشند. ضمن آن که آلودگی آب دریای خزر به واسطه بهره‌برداری‌های نفتی و البته آلودگی رودهایی که به آن می‌ریزد، نیز سلامت شناگران را تهدید می‌کند. چگینی برای رفع هر دو خطر و مصون ماندن شناگران از آنها، راه جالبی را پیشنهاد می‌کند که چندان هم کم‌هزینه نیست. او راهکار را نمونه‌برداری از کشورهای می‌داند که سواحلشان پذیرای گردشگران است و مسئولان گردشگری آنها استخرهایی در نزدیکی سواحل ساخته‌اند تا مردم برای شنا به آنها بروند و به این ترتیب هم از آفتاب و هوای کنار دریا استفاده کنند و هم امنیت و سلامتشان حفظ شود.

هشدارهایی که جانتان را نجات می‌دهد

* در مناطق سالم‌سازی نشده شنا نکنید.

* اگر شنا بلد نیستید به هیچ وجه از منطقه بسیار کم عمق ساحل دور نشوید.

* در صورتی که گرفتار جریان شکافنده اقیانوسی شده‌اید مخالف جهت آن شنا نکنید، بلکه همراه آن حرکت کنید و وقتی در مناطق عمیق‌تر آرام گرفت با شنای آرام به ساحل برگردید.

* به وسایل بادی همچون تیوب‌ها برای شنا کردن اعتماد نکنید.

* شیب سواحل شمالی کشور تند است به این ترتیب ممکن است کاملاً ناآگاهانه و به سرعت از منطقه‌ای کم عمق به سمت منطقه‌ای عمیق بروید.

* تنها شنا نکنید و همیشه مطمئن باشید شناگری حرفه‌ای یا غریق‌نجاتی در محلی که شنا می‌کنید حضور دارد.

* دریا جای مناسبی برای شنا کردن کودکان نیست حتی اگر شنا را در استخر یاد گرفته باشند.

* حتی به دریایی که توفانی نیست اعتماد نکنید، چرا که موج‌های پر قدرتی وجود دارند که بدون هیچ نشانه‌ای به ساحل نزدیک می‌شوند و جان شناگران را به خطر می‌اندازند.

* همیشه شنا در استخر را به شنا در دریا ترجیح دهید.

مریم یوشی‌زاده / گروه جامعه